Individu en mensheid

13 december 1961
lezing 120

“Gegroet, lieve vrienden. God zegene ieder van jullie. Gezegend zij jullie pad, je ontwikkeling en je voortdurende groei als individu.

De meeste van mijn vrienden die dit pad enige tijd gevolgd hebben en werkelijk verlangen hun meest verborgen problemen te begrijpen, beleven telkens weer perioden van ontspanning en verlichting, wanneer zij in zichzelf eindelijk onweerlegbaar de factoren tegenkomen die hun onvrede, hun onvervuld zijn, hun spanning en frustratie en andere belemmeringen om volop te leven, verklaren. Dit diepe inzicht, dat je krijgt als je jezelf zonder uitvluchten onder ogen ziet, maakt je werkelijk vrij. Het bevrijdt je van je beperking en dwangmatigheid en stelt je in staat om in vrijheid de innerlijke en uiterlijke loop van je leven en zijn te kiezen. Verandering wordt pas mogelijk als het vanuit een vrije keuze tot stand komt. En dat is slechts mogelijk als je tot diep begrip gekomen bent. Velen van jullie hebben al ervaren wat een vreugde en vrijheid het geeft als je in staat bent met die aspecten van het leven om te gaan waar je tevoren geen raad mee wist.

In het begin, als een grondig begrip nog ontbreekt, duren de perioden waarin je dat beleeft nog maar kort. Zij worden afgewisseld met perioden van verwarring en depressie. Maar naarmate in deze donkere fasen de wil om de innerlijke betekenis ervan te begrijpen meer overheerst en je er minder voor terugdeinst je weerstand daartoe te overwinnen, zullen die negatieve perioden minder optreden en korter van duur zijn, terwijl de perioden van bevrijding, vrede en vreugde langer worden. Hoe meer je beseft dat elke negatieve fase een specifieke les bevat en dat in iedere ‘storende’ gebeurtenis kennis besloten ligt die je broodnodig hebt om jezelf te vinden en volgens je bestemming je leven te leven, hoe gemakkelijker het wordt om storingen en crises tot kortdurende, productieve ervaringen te maken.

Dit alles is niet nieuw. Ik heb er al vaak over gesproken, maar het wordt al te gemakkelijk vergeten door hen die nog niet voldoende ervaren hebben wat een zegen het is jezelf uit die onplezierige stemmingen, irritaties en depressies te werken, in plaats van te wachten tot het leven de uitdaging van buitenaf wegneemt.

Er zijn bepaalde onveranderlijke wetten van groei en ontwikkeling, die op alle levende organismen in het universum van toepassing zijn. In principe zijn ze precies hetzelfde voor het fysieke, mentale, emotionele en spirituele niveau. Zij betreffen de macro- én de microkosmos. Ze zijn van toepassing op het eencellige organisme, op de individuele menselijke entiteit, maar ook op de *mensheid als geheel*. Er zijn veel levende organismen waarvan de mens de werking onmogelijk kan zien, begrijpen of naar waarde schatten. Daarom kan hij de groeiprocessen van deze organismen niet met het zijne vergelijken. Maar er kan wel een vergelijking gemaakt worden tussen de wetten en groeiprocessen van het individu en die van de mensheid als geheel. Er bestaan voldoende historische gegevens om deze visie te bevestigen als je je huidige kennis met behulp van deze lezing erop los laat. Het zal je meer begrip en een ruimere kijk geven op de relatie tussen het individu en het geheel van alle mensen tezamen. Het maakt het mogelijk je voor te stellen dat de mensheid als geheel een entiteit is, die door dezelfde wetten bestuurd wordt als het individu dat deel is van dit grotere lichaam, de mensheid. Er zijn aspecten in het individu die de mens nog niet volledig begrijpt; hij kan ze daarom ook niet beheersen zonder de eenheid, de vrede en integratie van de persoonlijkheid te verwoesten. Datzelfde slaat op de mensheid.

Eenzelfde relatie bestaat tussen de mens als geheel en zijn cellen, deeltjes van zijn wezen die aan identieke wetten van leven en groei onderworpen zijn. In deze tijd, waarin bekend is dat ieder atoom een replica van het universum is, is het waarschijnlijk wel mogelijk dit grotendeels te bevatten. Maar echt volledig begrijp je het pas als je aan je bewustzijnsspectrum nog een dimensie toevoegt. Voor het ogenblik volstaat het als we een globale vergelijking proberen te maken tussen de individuele mens en de mensheid als geheel.

Laten we beginnen met de kindertijd. Een kind heeft nog geen bewust-zijn van zijn ego. Er is nog geen zelfbewustzijn, geen zelfgevoel. Al wat een baby ervaart, bestaat uit zintuiglijke gewaarwordingen: genot en pijn. Op beide reageert hij sterk. Hij is duidelijk blij als hij genot

ervaart en verzet zich er even duidelijk tegen als hem genot wordt onthouden of als hij pijn ervaart. Frustratie van genot of het aandoen van pijn veroorzaakt bij een kind een hevige woede. Het kent niets anders dan dit. Er is nog geen redelijkheid, geen gevoel van verhoudingen, geen begrip dat zijn genot misschien pijn voor een ander betekent. Er is geen logica en verantwoordelijkheidsgevoel. Een kind is geheel egocentrisch in het volgen van zijn eigen gewaarwordingen van genot of pijn. En zelfs dit beperkte scala van ervaringen - pijn en genot - bestaat niet op emotioneel, verstandelijk en spiritueel niveau. Een kind is niet alleen een geheel fysiek schepsel, maar ook ten zeerste op zichzelf gericht.

In iedere vorm van onvolwassenheid tref je dit zelfde gegeven. Als een volwassene de schuilhoeken van zijn psyche onderzoekt en de onontwikkelde, problematische gebieden vindt, moet hij dit kind dat in hem leeft wel tegenkomen. Het wordt in bedwang gehouden door andere delen van zijn persoonlijkheid die volwassen zijn geworden, die beter weten. Maar zolang dit zelfzuchtige, op zichzelf gerichte kind met zijn beperkte mogelijkheden in hem huist, zal zijn persoonlijkheid als geheel daar altijd mee in conflict komen. Het kind kan alleen opgroeien als het in het bewustzijn van de persoon aanwezig mag zijn en niet meer onderdrukt wordt. Daarom kun je nooit zeggen dat er aan de kinderlijke trekken een eind komt als iemand volwassen wordt. Het is alleen een kwestie van gradaties.

In de mate dat deze kinderlijke houding ten opzichte van de wereld bestaat, blijft de persoon afhankelijk. Een kind is, zoals jullie wel weten, uiterst afhankelijk. Jullie weten en ervaren voortdurend hoe innerlijke problemen en conflicten je beroven van je vrijheid, je zelfgevoel en zelfstandigheid. En velen van jullie beginnen te ervaren wat het betekent echt onafhankelijk te worden door je kinderlijke, beperkte egocentriciteit op te geven. Daarom zijn egocentriciteit en afhankelijkheid met elkaar verweven. Je kunt het ene niet hebben zonder het andere. Er woeden heel wat innerlijke conflicten juist vanwege deze verwevenheid. De mens vecht tegen de afhankelijkheid waar hij tegelijkertijd aan blijft vasthouden ten gevolge van zijn kinderlijke, op zichzelf gerichte houding en zijn subjectieve visie.

Naarmate iemand rijper wordt, ontwikkelt zich zijn zelfgevoel. Hoe meer hij zich van zichzelf bewust wordt, hoe meer hij betrokken zal raken op anderen, hoe paradoxaal dit ook mag lijken. Denk aan deze

grote spirituele waarheid, vrienden: gebrek aan zelfbewustzijn betekent egocentriciteit. Volledig jezelf zijn betekent dat je zorg hebt voor anderen, dat je eerlijk de voor- en nadelen voor jezelf en anderen inschat. Het betekent niet dat je jezelf wegcijfert omwille van anderen in de misvormde betekenis van martelaarschap, wat altijd een 'remedie' is voor inherente en verborgen zelfzucht en egocentriciteit. Maar het impliceert wel een besef van billijkheid, waardoor je in staat bent van een voordeel af te zien als dat onnodige pijn of nadeel voor een ander oplevert. We hebben dus aan de ene kant het kleine kind dat geen ego heeft, geen besef dat het zelf iemand is, zich niet bewust is van zichzelf en tegelijkertijd uiterst op zichzelf gericht en totaal afhankelijk van sterkere wezens. Aan de andere kant hebben we de gerijpte mens die besef van zichzelf heeft, een bewustzijn van zichzelf dat verder reikt dan het genot/pijn principe. Dit resulteert in gemeenschapszin, verantwoordelijkheid, zorg en begrip voor anderen, kunnen meevoelen met anderen, zodat deze persoon een harmonieus geheel vormt met de mensen om hem heen en er wederkerigheid bestaat in aandacht en belangstelling. Hij is vrij en onafhankelijk. Verwar dit niet met almacht. Hij heerst niet, noch wordt hij overheerst. In plaats daarvan bestaat er een gezonde onderlinge afhankelijkheid tussen hem en zijn medeschepselen. Wil dit groeiproces plaats vinden, dan moet het kind zowel zijn mentale, verstandelijke als zijn emotionele aard ontwikkelen.

Als al die aspecten in harmonie rijpen, vindt op alle niveaus groei plaats en wordt het individu één geheel. Maar zoals jullie maar al te goed weten, is dat zelden het geval. Een deel van de ontwikkeling blijft altijd achter en dat is verantwoordelijk voor crises in het leven van de betreffende persoon.

Een zelfde proces is werkzaam in de mensheid als geheel. De primitieve mens kan vergeleken worden met het kleine kind. Ik hoef de woorden niet precies te herhalen, maar alles wat ik gezegd heb over het kleine kind kun je gerust toepassen op de primitieve mens. De geschiedenis zal mijn woorden staven. De primitieve mens leefde veel meer afgezonderd, maar zelfs binnen de kring van zijn naaste familie werd zijn groei noodzakelijk, want anders zou hij niet kunnen overleven. Hij moest dus wel zijn verstand gaan ontwikkelen en dat reduceerde onmiddellijk zijn primitieve driften, maakte hem verantwoordelijk voor anderen en minder op zichzelf gericht. Zo begon hij een gemeenschap te vormen waarvoor hij zich inzette en het kostte

hem vaak veel moeite zijn kinderlijke neiging te overwinnen om alles wat zijn onmiddellijke bevrediging in de weg stond te vernietigen. Tot de dag van vandaag zijn er altijd mensen die deze infantiele neigingen daadwerkelijk volgen en bij wie het ontbreekt aan besef van verantwoordelijkheid voor anderen. Maar over het geheel genomen zijn de huidige maatschappij en beschaving het resultaat van deze eerste pogingen van de primitieve mens om een overlevingswijze te vinden door het bedwingen van zijn primitieve, op zichzelf gerichte instincten.
Je moet je eens voorstellen wat er zou gebeuren als een kind onafhankelijk was en voor zichzelf kon zorgen. Het zou heersen over degenen die zwakker zijn en het zou hen afmaken. Daarom zijn zijn zwakheid en de daaruit voortvloeiende afhankelijkheid een noodzaak en een bescherming. Tegelijkertijd is de mens voor lange tijd beheerst geweest door wetten van kracht en macht. Hij die de macht kreeg, heerste dan over anderen om eigen plezier na te jagen. Wederom riepen spirituele evenwichtskrachten daaraan een halt toe. Steeds wanneer de mens teveel misbruik maakte van zijn macht, te onverantwoordelijk en egocentrisch werd, werd hij uit de macht ontzet. Dit kun je steeds opnieuw in de geschiedenis waarnemen. Eerst werd hij eruit ontzet door mensen die niet anders waren dan hijzelf, maar langzamerhand kon een mens die macht alleen verwerven door degenen over wie macht werd uitgeoefend iets voor henzelf aan te bieden. Zo ontwikkelde zich verantwoordelijkheid en zorg voor anderen, eerst als een noodzaak - want zonder dat konden macht en de voordelen daarvan niet verkregen worden - later als een echte innerlijke ontwikkeling uit overtuiging. Slechts bij zeer weinigen vond deze ontwikkeling al eerder plaats. Een kind zal een kleiner kind slaan als het diens spulletjes wil hebben. In vroeger tijden bestond in de mens precies diezelfde neiging in oneindig veel grotere mate dan nu. De primitieve mens was ook veel hulpelozer en afhankelijker dan de mens nu is. Hij had minder middelen om de elementen en bepaalde natuurkrachten te bedwingen. Hij had minder middelen tot zijn beschikking om zich te verdedigen tegen het onrecht en de brute kracht van andere mensen. Er was geen burgerlijke wet om hem te beschermen. Er was geen ethische code die een overtreder van de betamelijkheid buitensloot. Daarom slingerde hij heen en weer tussen heersen en overheerst worden. Zijn ontwikkeling in het algemeen verliep in grote lijnen zodanig dat het leven voor hem vooral een vraag was van wie heerst over wie, wie is sterker en daardoor beter toegerust om zijn egocentrische doelen ten koste van anderen na te jagen.

Deze beperktheid en onwetendheid maakte de mens - net als het kleine kind - afhankelijk. Hoe meer hij zijn redeloze kracht manifesteerde zonder dat er een mentale en emotionele ontwikkeling aanwezig was, hoe zwakker hij werd. Zijn godsbegrip was er een van overheerst worden en dat was ook zijn opvatting van macht. Hij overheerste de zwakkeren en liet zichzelf overheersen door de sterkeren. Hij nam het de sterkeren misschien kwalijk, maar hij kon niet anders dan hen gehoorzamen, omdat hij tegelijkertijd de heerschappij van die sterkeren net zo goed nodig had. Als de babytijd eindigt en de eigenlijke kinderjaren beginnen, moet een kind leren rekening met anderen te houden en zijn op zichzelf gerichte instincten te beteugelen. De gevoelens ontbreken misschien nog, maar althans uiterlijk leert een kind met anderen omgaan. De geschiedenis bereikte eveneens een moment waarop de mensheid zich meer bewust werd van de behoeften van anderen. Ook hier was dat aanvankelijk meer een kwestie van zelfbehoud dan een zaak van gevoelens. De overgang van uiterste egocentriciteit naar zorg voor anderen is een kritieke periode in de ontwikkeling van een entiteit, of deze entiteit nu de individuele mens betreft of de mensheid als geheel.

Elk klein of groot overgangspunt in de groei is beladen met crisis. Vandaar dat de mensheid vele crises heeft doorgemaakt - *groeicrises*. Laten we eens vanuit dat gezichtspunt kijken naar de overgangsfases in de groei van een individu. Als een kind geboren wordt, is dat niet alleen een keerpunt voor de moeder, maar nog zoveel te meer voor de kleine entiteit. In een andere context heb ik gezegd dat de geboorte een traumatische schok voor de baby is. Als een kind gespeend wordt van de moederborst betekent dat een crisis, een keerpunt. Elke fase is een stap naar verdere onafhankelijkheid, een stap uit de afzondering de wereld in. Gaat het kind naar school, dan is dat een stapje verder de wereld in, uit de afzondering naar grotere zelfstandigheid. Opnieuw houdt dat crisis in. Het kind begint verantwoordelijkheid te leren; voor het eerst is het in zekere mate los uit de beschutting en bescherming van de ouders. Wederom is dat een crisis. Ook het lichaam ondergaat crises tijdens de groei. Een baby die tandjes krijgt heeft pijn. De puberteit is psychologisch gezien een pijnlijk proces. Ook dat is weer een stap naar individuatie. In de mate waarin weerstand geboden wordt aan dergelijke groeiperioden en ertegen vecht, zullen zij pijnlijker zijn en conflict en disharmonie veroorzaken. In de mate waarin zij verwelkomd worden, zal ook de nieuwe levenswijze welkom zijn en nieuwe horizonten openen, nieuwe ervaringen en uitdagingen bieden.

Dit pad toont deze wet van groei duidelijk aan. Mijn inleidende woorden bij deze lezing laten dit eigenlijk al zien inzake het psychologische niveau van de mens. Jullie weten allemaal dat, hoe meer je vasthoudt aan destructieve patronen en je ertegen verzet om zelfs maar het mechanisme ervan te begrijpen, hoe pijnlijker deze oude, versleten patronen uiteindelijk worden. Omgekeerd, hoe meer je bereid bent het groeiproces echt te beleven door je innerlijke beslissing om te begrijpen en te veranderen, hoe opwindender, rijker en zinvoller je leven wordt. In dit laatste geval is de crisis geen lang leven beschoren. Die duurt slechts tot jij de kracht verzamelt om de weerstand te overwinnen. Maar als je toegeeft aan de blinde, gebrekkige redenering van je weerstand, wordt de crisis slepend en geleidelijk steeds nijpender. Totdat hij niet meer is uit te houden en je als het ware dwingt je versleten, onjuiste opvattingen en je blinde, kinderlijke afzondering op te geven; als volwassene heb je dat niet meer nodig.

De mensheid heeft nu haar baby- en kindertijd achter zich gelaten. Ze is bezig haar adolescentie achter zich te laten. De mensheid is nog geen rijpe, volwassen entiteit. Welnu, als je die individuele adolescentieperiode vergelijkt met de huidige ontwikkeling van de mensheid zul je zien dat dit het punt is waar de mensheid zich vandaag de dag bevindt. Dit besef zal je helpen en je inzicht verruimen.

Er zijn veel mensen die weliswaar opgroeien maar niet volwassen worden, omdat hun lichaam wel gegroeid is maar hun psyche er achteraan hinkt, en zo is het ook met de wereld. Het gemiddelde individu dat opgroeit tot volwassenheid kan een aantal goed ontwikkelde kanten hebben. Hij kan verantwoordelijk, betrokken, vrij en onafhankelijk zijn, terwijl hij toch nog zijn probleemgebieden houdt waarin het zelfzuchtige eisende kind regeert. Met de wereld, jullie aardse sfeer, is het net zo. Er zijn groepen, landen, nationaliteiten, religies en sekten, er zijn allerlei onderlinge verdelingen, zowel geografisch als ideologisch, met allemaal weer een ander gezicht en een andere houding. Die kun je vergelijken met de verschillende kanten van een individu.

Op dit pad heb je ontdekt hoe het je ontbreekt aan innerlijke vrede door je gespleten doelstellingen, elkaar uitsluitende neigingen en tegenstrijdige opvattingen. Je weet nu hoe het de menselijke persoonlijkheid door zijn onbewuste verdeeldheid aan integratie en heelheid ontbreekt. In de loop van je zelfonderzoek tref je gebieden in jezelf aan die je bewuste overtuigingen volkomen tegenspreken. Emotionele reacties

spreken je bewuste standpunten tegen of zijn in zichzelf gespleten. Als deze tegenstrijdigheden en gespletenheid gevonden worden, is het gemakkelijk te zien waarom een mens zich verward voelt, waarom hij zo in gevecht is met zichzelf.

Dit is precies wat er gebeurt met de mensheid op deze planeet. Ook die is in zichzelf verdeeld. Ook de mensheid is een organisme dat in volmaakte harmonie, in eenheid met zichzelf zou kunnen en willen functioneren, maar met zichzelf in gevecht zal zijn zolang de mensheid innerlijk verdeeld wordt door irreële begrippen, verkeerde conclusies, egocentrisch en kinderlijk streven, beperkte visies, gebrek aan zorg, subjectiviteit en oneerlijkheid ten gevolge van kortzichtige tendensen die afgescheidenheid veroorzaken. Als twee naties tegengestelde doelen hebben, is dat net zo onrealistisch en zinloos als wanneer de mens in zijn onbewuste tegengestelde doelen aantreft. Het is even destructief en verspillend.

De mensheid staat op het punt het adolescentiestadium achter zich te laten. Dit betekent niet noodzakelijkerwijs dat de mensheid als organisme één geheel is; zij is dat niet meer dan de gemiddelde volwassene. Maar niettemin komt zij in een meer volwassen toestand en dit zal in het algemeen voelbaar zijn op aarde, in weerwil van de nog overgebleven onvolwassen trekken in de psyche van de mens.

Veel aspecten in de ‘entiteit mensheid’ zijn wellicht vergelijkbaar met de bewuste opvattingen die het individu zich heeft verworven door een goede opvoeding, goede invloeden, door theoretische waarheid die hij in zich heeft opgenomen. Bepaalde groepen binnen de menselijke sfeer zullen met hun doelstellingen representatief zijn voor deze rijpheid, terwijl andere groepen met hun doelstellingen de onbewuste, infantiele, verkeerde, kortzichtige en destructieve elementen zullen vertegenwoordigen. Maar naarmate de mensheid groeit, zal ze minder in verwarring verkeren over wat constructief en wat destructief is. Haar onderscheidingsvermogen zal vooruitgaan. In het verleden, toen zij nog in de kinderschoenen stond en wat later in haar jonge jaren, was het voor de mensheid dikwijls moeilijk om onderscheid te maken tussen waarheid en onwaarheid, tussen wat constructief en wat destructief is. Grof onrecht en wreedheid konden vaak doorgaan voor gerechtigheid, terwijl de werkelijk zinvolle en volwassen oplossingen voor de problemen van de mensheid al te dikwijls als de verkeerde terzijde werden geschoven. De kinderlijke geest mist de kracht tot onafhankelijk

denken, tot onderscheid maken en schrikt terug voor de inspanning om daar ook maar een poging toe te doen.

Zoals het individu leert zijn destructieve, kinderlijke neigingen op te lossen door zijn rede, zijn begripsvermogen, zo zal de mensheid dat ook doen. Daarom staat de mensheid nu op de drempel van een rijpere toestand en bevindt zich in een crisis. Zoals iedereen op het pad perioden van duisternis ervaart voor de schemering daagt, zo vergaat het de mensheid ook, telkens en telkens opnieuw. De adolescentie is een bijzonder pijnlijke en beproevende periode omdat het individu de bekende en veilige jeugdperiode achter zich laat, zonder nog de noodzakelijke toerusting te bezitten om volwassen te zijn. Daardoor werd de laatste honderd à tweehonderd jaar in het bijzonder gekenmerkt door een dergelijke adolescentiecrisis. Denk je dat de wereld waarin je leeft, oorlogen zou kennen, misdaad, honger en allerlei andere problemen, als het organisme van de mensheid niet net zo gespleten was en net zozeer voor een deel vanuit onbewust onjuiste veronderstellingen te werk ging als jij, als individu dat doet? Het zou niet anders kunnen.

Je ziet het leven te veel als iets dat los staat van jou. Daarom trek ik deze vergelijking, die niet symbolisch of willekeurig is. Het is werkelijk waar dat lichaam, ziel en geest van de mens precies zo zijn als lichaam, ziel en geest van de mensheid als geheel. Overwegingen van dit gegeven zullen je niet alleen helpen de wereld waar je in leeft beter te begrijpen, maar zullen ook het inzicht in jezelf verdiepen. In alle organismen zijn dezelfde processen werkzaam. Eén ogenschijnlijk enkelvoudige cel bestaat ook uit vele aspecten. Ook die wordt ziek als hij gespleten is. De vele aspecten in één cel zijn een evenbeeld van het grotere organisme waar de cel een deel van vormt, zoals het individu een deel vormt van het grotere lichaam, de mensheid.

Werkelijke individuatie treedt op als de mens toegang krijgt tot zijn innerlijk denken, zijn innerlijke wil, zijn innerlijke geweten. Dit gebeurt wanneer de oppervlakkige, bewuste of half bewuste niveaus van het onbewuste grondig onderzocht en doorzien zijn. Op het moment dat iemand met volledig begrip en oprecht in zijn oordeel is doorgedrongen tot de lagen van bewustzijn die zijn ware zelf, zijn echte geweten omvatten, bereikt hij dat speciale punt, zijn werkelijke innerlijke situatie. Dit is een uiterst verheffende, vrede- en vreugdevolle ervaring, maar vereist strikte eerlijkheid ten opzichte van

jezelf. Een paar van mijn vrienden hebben dit verschijnsel al ervaren. Na grondige zelfconfrontatie en onderzoek van een probleem waarin zij verwikkeld zijn, functioneert hun innerlijke wil beter; hun innerlijke denken, dat zogezegd zetelt in de plexus solaris, geeft hen de meest verhelderende leiding, wijsheid, begrip en creatieve uitingen; hun innerlijk geweten brengt de waarheid naar boven zonder de last van destructieve schuldgevoelens en het wijst de weg om zichzelf werkelijk te verlossen van begane fouten. Hoe meer de mens zich innerlijk heeft vrijgemaakt van onopgeloste problemen en misvattingen, hoe nauwkeuriger die innerlijke vermogens zullen functioneren. Hoe meer een individu in contact staat met deze innerlijke vermogens, hoe betrouwbaarder zijn innerlijke leiding zal zijn, hoe constructiever hij zijn leven kan leven en hoe meer inzicht hij krijgt in zichzelf, in wat hem stoort, in zijn relaties met andere mensen en in de wereld als geheel. Kortom, hoe dieper hij in zichzelf duikt, hoe beter hij in staat raakt de wereld in te gaan, vruchtbare contacten te hebben en eenheid met anderen te beleven. Omgekeerd, hoe meer hij aan de periferie van zijn bewustzijn leeft, het oppervlakkige niveau van de zichtbare uitingsvormen, hoe meer hij van de wereld afgezonderd zal zijn en hoe minder hij er deel van kan uitmaken.

Als kind is de mens nog niet in staat deze innerlijke leiding te ontvangen en zelfs als adolescent nog nauwelijks. Als adolescent kan hij, met de juiste begeleiding en vorming, beginnen zijn krachten in de juiste kanalen te leiden, maar dan kost het toch meer inspanning dan voor een volwassene. Ook de mensheid moet de oplossing van haar problemen leren richten door naar binnen te zien, achter het effect, naar de innerlijke oorzaken. Tot nu toe worden de collectieve problemen niet op deze manier opgelost. In de politiek. de economie, zelfs in de religie worden het leven en zijn problemen op het uiterlijke, oppervlakkige niveau benaderd en daardoor worden de echte oplossingen niet gevonden. Maar nu de mensheid op de drempel van de volwassenheid staat, zal ook zij haar innerlijk geweten, haar innerlijke wil en denkprocessen leren ontwikkelen.

Vrienden, zo enthousiast op dit pad aan het werk, hebben jullie niet steeds weer ervaren hoe vruchteloos het is als je probeert in jezelf of met anderen een probleem op te lossen door je alleen op de uiterlijke factoren te richten? Ofwel de oplossing is maar een kort leven beschoren en manifesteert zich later sterker dan ooit in een andere vervorming of je raakt er steeds meer op negatieve wijze bij betrokken,

wordt meer en meer in de war gebracht en rent in kringetjes rond. Maar als je de moeite neemt om achter de schijn, de uiterlijke manifestatie te kijken en je werkelijk de dingen onder ogen ziet die je dan tegenkomt, al kan dat in het begin moeilijk en onplezierig lijken, dan blijkt spoedig dat de situatie helemaal niet hopeloos is, dat er een prachtige, reële uitweg is waarbij geen van de betrokkenen afhankelijk is van omstandigheden die ze niet kunnen hanteren. Als de wereldgeest op die manier begint te werken, zullen alle bestaande problemen werkelijk een oplossing vinden. Blijvende vrede kan op deze aarde alleen bestaan als de mensheid als geheel zo volgroeid is dat ze deze toegangsweg tot het oplossen van conflicten bereikt heeft. Dan kunnen de middelen van grof geweld terzijde worden gelegd, omdat de mens dan kan vertrouwen op rede en billijkheid in plaats van op macht. Maar om dit mogelijk te maken moet iedere natie, iedere regering, iedere groepering de hand in eigen boezem steken in plaats van de ander de schuld te geven, hoezeer de schijn hen ook meezit bij dergelijke rationalisaties. Op dezelfde manier zal het groeiend zelfbewustzijn der mensheid haar in staat stellen voor haar rechten op te komen en zich zonder schuld van haar waarde bewust te worden. Ze zal niet versagen als er valse beschuldigingen worden geuit. Het is hetzelfde proces als bij het groeiend zelfbewustzijn van het individu. Hoe beter ieder van jullie dit pad vervolgt op de manier waarop je het nu doet, steeds vaster besloten je weerstand te overwinnen om de waarheid in jezelf onder ogen te zien, hoe meer jullie er toe bijdragen dat de hele mensheid deze fase bereikt, waarin de problemen niet met tijdelijke, ontoereikende, maar echt met adequate middelen worden opgelost.

Je vraagt je misschien af wat er met de mensheid zal gebeuren als zij echt in alle opzichten gerijpt is. Die vraag is natuurlijk alleen maar principieel, want het zal nog miljoenen en miljoenen jaren vergen voor de volledige individuatie van de wereldgeest een feit is, als de mensheid nu pas, na de tijdsspanne die zij reeds bestaat, de adolescentiefase gaat verlaten. Dus de vraag is niet onmiddellijk van belang. Maar niettemin dringt die vraag zich op om bepaalde spirituele wetten te begrijpen die samenhangen met het spirituele lot van de mens op deze planeet, de aarde. Je vraagt je misschien ook af waarom het zoveel tijd in beslag moet nemen. Het antwoord op die vraag is, dat er te veel individuele zielen bij betrokken zijn. Wil de gehele mensheid volwassenheid bereiken, dan moeten al haar individuele delen dat doen, net zoals jouw persoonlijkheid in conflict blijft totdat ieder aspect van je wezen geïntegreerd is met je volwassen aspecten. Die

integratie mag niet geforceerd verlopen, ze moet vrijwillig zijn, op vrije keus berusten. Al te vaak probeert de mens zichzelf te forceren door nietsontziende dwang, terwijl bepaalde emoties zich ertegen verzetten. Zo komt er geen individuatie en heelheid tot stand.

Als de wereldgeest echt volwassen is, zou dwang om de onvolwassen kanten te onderwerpen in tegenspraak zijn met de vrijheid van de spirituele werkelijkheid. Het is echter een feit dat hoe volwassener de mensheid als geheel wordt, hoe sneller die achteropkomende aspecten vooruit gaan. De algemene atmosfeer en invloed zal een snellere ontwikkeling bevorderen. Ook dit kun je weer vergelijken met het individu, dat het padwerk en de confrontatie met zichzelf gemakkelijker vindt naarmate het meer van zijn belangrijkste problemen onder ogen heeft gezien en opgelost. Daarom kan er geen tijdsduur genoemd worden, noch zijn er regels dat iedere periode evenveel tijd zal nemen. Daarom kan de kinderperiode naar verhouding veel langer duren dan de groeiperioden van de volwassenheid. Het tijdselement kan niet vergeleken worden met de vastgestelde tijd die een fysiek organisme neemt om zich van de ene naar de andere staat te ontwikkelen.

Nu nog iets over de vraag naar het lot van de mensheid als geheel wanneer zij volledig tot wasdom is gekomen. Laten we opnieuw een vergelijking maken met het individu. Een individuele entiteit is gebonden aan deze aardse sfeer totdat zij volledige rijpheid heeft bereikt. Zij komt steeds opnieuw terug. Hoe meer zij haar innerlijke vermogens ontwikkelt en zich daarbij meer en beter met anderen verbindt, hoe verder zich haar bewustzijn ontwikkelt. Een hoog ontwikkeld menselijk wezen begint een nieuwe dimensie waar te nemen die buiten de menselijke sfeer altijd al bestaat. Naarmate dit ontwikkelingsproces zich voortzet, wordt de uitstraling van het individu fijner en fijner. Zijn stoffelijke aard wordt subtieler waarbij de harde, ruwe materie zoals jullie die kennen, oplost. Bijna onwaarneembaar schept het individu in die ontwikkelingfase een nieuwe lichamelijke substantie, een nieuwe zielssubstantie en wordt zo naar een andere wereld getrokken. Zulke individuen worden niet meer door deze sfeer aangetrokken, hun subtielere uitstraling en fijnere materie trekt hen naar een daarmee corresponderende omgeving. Dit is niet, zoals dikwijls wordt gezegd, een verandering van de ene geografische verblijfplaats naar de andere, maar een verandering in spiritueel en psychologisch opzicht, een andere staat van zijn. Als de

wereldgeest als geheel deze staat bereikt, zal ook hij precies zo'n verandering ondergaan. De aardse sfeer zelf zal fijner worden, van een steeds subtielere substantie en vibratie, door een overeenkomstige, hogere graad van bewustzijn.

In deze tijd van het jaar, die een nieuwe fase, een nieuw tijdssegment inluidt, geeft deze lezing jullie een beter overzicht en veel stof om over na te denken. En dat zal niet alleen nuttig zijn voor algemene beschouwingen, het zal ook blijken te helpen bij de meest persoonlijke problemen in je padwerk, in je leven. Als we zo dadelijk hierover gaan discussiëren, is het zinvol als je denkt aan je persoonlijke problemen en hoe die parallel lopen met de wereldgeschiedenis, met de ontwikkeling van de mensheid als geheel. Als wij van enkele deelnemers voorbeelden hiervan krijgen, kan dat van grote waarde blijken, vrienden.
Zijn er vragen?"

VRAAG: U zei dat er nog miljoenen jaren komen om de cyclus te voltooien. Hoe kunnen vanuit uw uitgangspunt baby- en kindertijd geteld worden? Ook in miljoenen jaren?

"Natuurlijk. Bedenk maar eens hoe lang we nu weten dat aarde en mensheid bestaan."

VRAAG: Hoe verklaart u het ontstaan en verval van beschavingen en rassen, als u het adolescentiestadium pas in deze tijd situeert? Ontstonden ze en stierven ze weer uit?

"Een deel van het antwoord is, dat sommige zielen uit deze beschavingen hun ontwikkeling wat dit betreft al voltooid hebben. Anderen komen terug in andere beschavingen en rassen voor de voltooiing van hun ontwikkeling. Het is niet noodzakelijk in dezelfde omgeving terug te komen.

Een ander deel van het antwoord vereist een vergelijking met het individu. Veronderstel dat een jong iemand een nieuwe levenswijze aanneemt, een houding ten opzichte van het leven en zijn medemensen, een nieuwe manier van omgaan met zijn persoonlijke problemen en met die van de wereld. Deze poging kan een aantal facetten combineren, zowel constructieve als destructieve, realistische en niet realistische. Voor een poosje lijkt hij het met deze oplossing te klaren, maar naarmate hij ouder wordt en de omstandigheden veranderen,

werkt deze niet langer. Dus laat hij deze los en kiest een nieuwe levensstijl , die misschien nog steeds niet echt volwassen is, zodat ook die later weer terzijde moet worden gelegd. Zo kunnen beschavingen die zijn opgekomen en weer vergaan, dikwijls vergeleken worden met de uiterlijke of innerlijke pseudo-oplossingen van jonge mensen; levenswijzen die strijdige elementen bevatten in henzelf en in de wereld."

VRAAG: Kunt u de rol van Egypte verklaren? Wat Griekenland en andere culturen betreft zie ik die theorie over de pseudo-oplossingen wel, maar met Egypte, waar een innerlijke kennis schijnt te hebben bestaan, is iets verloren gegaan.

"Niets wat werkelijk bestaat, kan ooit verloren gaan. Dat lijkt misschien wel zo omdat het niet meer met Egypte in verband gebracht wordt, maar dat betekent niet dat het voor de wereld verloren is gegaan. Het is net als met iemand bij wie de constructieve pogingen om zijn probleem op te lossen zeker niet verloren gaan, ook al is alles nog niet tot op de kern verhelderd. Waarheid wordt niet door één individu of door één beschaving uitgevonden. Waarheid *is er*. Zij is er om door de schepselen gebruikt te worden. Zij kan niet verloren gaan.

Lieve vrienden, ontvang speciaal in deze tijd van het jaar heel in het bijzonder mijn zegeningen voor jullie voortgaande ontwikkeling en zelfverwerkelijking. Deze tijd is een van die crisistijden waar ik over gesproken heb. De geest van Jezus Christus werkte een van die cruciale veranderingsperioden zichtbaar uit. Dit markeerde de periode in de geschiedenis tussen kindertijd en adolescentie. Het lijkt misschien niet in verhouding dat er zoveel tijd verstreek tussen baby- en kindertijd en toen weer tussen kindertijd en adolescentie, terwijl er nu pas tweeduizend jaar voorbij zijn en de mensheid op de drempel van de volwassenheid staat. Maar ik herhaal dat groeifasen niet in vaste stadia afgemeten kunnen worden zoals bij fysieke organismen. Bovendien kan, zoals ik gezegd heb, het individu ook best min of meer volwassen en rijp zijn, terwijl hij toch nog heel onrijpe en destructieve elementen blijft houden. Het feit dat de mensheid als geheel op de grens van de volwassenheid staat, zal heel wat verbetering in deze wereld brengen, maar het rekent nog niet af met de destructieve aspecten. Het is niet toevallig dat ik voor deze avond dit speciale onderwerp koos. De komst van Jezus Christus duidde de grote omwenteling in het menselijk organisme aan, de verwarring waar een kind doorheen gaat als het de

pubertijd bereikt. In zulke perioden toont het heel wat idealisme. Jonge mensen zijn vol kracht en idealen en tegelijkertijd hebben ze enorm opstandige en wrede impulsen. Dat is precies het stadium dat de mensheid in die periode doormaakte.

Ga nu in vrede, met deze woorden in gedachten. Houd je innerlijke licht brandend, zodat verdere groei en individuatie in ieder van jullie kan voortgaan en je in staat stelt uit te reiken naar anderen, contact te maken met hun ware innerlijke staat. Jullie zullen onafhankelijker worden, vrijer, verantwoordelijker en minder geïsoleerd.

Onze liefde en zegeningen gaan uit naar ieder van jullie. Wees in vrede. Wees in God!”

Deze lezing werd gegeven via Eva Pierrakos in 1963.
Oorspronkelijk uitgegeven door Center for the Living Force, Phoenicia (N.Y.)
Onder de titel: 'The Individual and Humanity.'
Vertaling door An van Dijk in 1990; herzien in 2001 door Anna Bol.
© Stichting Gemeenschap het Pad. *Uitgave 2009*

120/16